

ний з розгляду Верховної Ради України. Це дасть змогу закріпити поняття «журналіст», визначити права та обов'язки журналістів, визначити гарантії захисту прав журналістів.

## **ГЕНДЕР І ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ**

**Комісарова Яна,**

студентка 2 курсу, групи 20-КД

Криворізького юридичного фахового коледжу НУ «ОЮА»

*Науковий керівник:*

**Білошенко О. Ю.,** старший викладач  
кафедри конституційного, міжнародного  
та приватного права

Гендерна рівність, або статева рівність – це підхід, у основі якого рівні права для представників різних статей, тобто, для чоловіків та жінок. Стать найчастіше пов'язують з біологічними ознаками: геніальною будовою, репродуктивною системою, хромосомним набором.

Нашому суспільству притаманні гендерні стереотипи – уявлення про соціальні ролі для чоловіків і жінок, які базуються, передусім, на біологічних ознаках. Так звані традиційно жіночі ознаки називають фемінністю (чи жіночністю), а чоловічі – маскулінністю (чоловічністю). Маскулінність пов'язується із силою, владою, мужністю, витривалістю, агресією, неемоційністю, орієнтацією на успіх. Натомість фемінінність – це емоційність, чуйність, слабкість, жертівність, залежність тощо. Такі ознаки – досить протилежні. Відомий американський соціолог, автор праці «Гендероване суспільство» Майкл Кімміл метафорично назвав таке протилежне розуміння розбіжностей між чоловіками і 2 жінками «міжпланетарною теорією гендерних відмінностей», посилаючись на популярний бестселлер Джона Грея «Чоловіки – з Марсу, а жінки – з Венери»

Жінки (як і чоловіки) можуть більше відрізнятися між собою (наприклад, за такими ознаками, як економічний дохід чи клас, вік, етнічна приналежність, стан здоров'я тощо).

Отже, беручи до уваги визначення поняття гендер, ми говоритимемо про відмінності між чоловіками і жінками

Гендерні студії критикують явище гендерної поляризації (намагання вбачати у жінках і чоловіках лише відмінності), адже жінки – гетерогенна група – різномісна у середині, так само як і чоловіки.

Також критикується андроцентризм (культурна традиція, яка зводить людську суб'єктивність до єдиної чоловічої норми, що репрезентується як

універсальна об'єктивність) і патріархат як норма суспільного життя. Коли говорять про гендер, то мають на увазі насамперед нерівність, а не лише відмінність між чоловіками і жінками. Разом із нерівністю йдеться про ієрархію, стратифікацію і владу, яка вбудована у гендерні відносини. Влада – це нерівномірний розподіл різних ресурсів (економічних, часових, статусних). Гендерна теорія передбачає зміну соціальної реальності, мета якої – забезпечення гендерної рівності. Відповідно до Закону України «Про забезпечення рівних прав і можливостей чоловіків та жінок» (вступив у дію з 1 січня 2006 р.) (Розділ 1, ст. 1) гендерна рівність трактується як рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства. Гендерна рівність – це участь у процесах прийняття рішень і розподілі ресурсів незалежно від статі.

Фемінізм як боротьба за рівні права і можливості жінок і чоловіків За останні століття статус жінок помітно змінився. Фемінізм – соціальна теорія і критика патріархату як несправедливого суспільного устрою та рух, який бореться за подолання гендерної дискримінації та несправедливості. Фемінізм – це боротьба за рівні права і можливості жінок і чоловіків. Нічого радикального як для сучасного часу – 21 століття, типовий ліберальний напрям суспільної думки. Водночас фемінізми бувають різні – це не тільки ліберальна течія. А й соціалістична (або марксистська), психоаналітична, радикальна, сепаратистська та інші. Є «чорний» фемінізм, латиноамериканський, екофемінізм, мусульманський, фемінізм третього світу тощо. Фемінізм розглядають, беручи до уваги різноманітні культурні контексти, економічні, політичні і соціальні умови. Тому слід говорити радше про фемінізми, а не про одне явище. Прийнято (зокрема, на Заході) виділяти так звані три хвилі фемінізму – етапи боротьби жінок за свої права. Важливо зазначити, що фемінізм – не лише для жінок і про жінок, він також зачіпає чоловіків і не відбувся би без участі чоловіків, особливо на початку боротьби. Наприклад, британський економіст і філософ Джон Стюарт Мілль у праці «Про підпорядкування жінки» (1861) писав, що «законодавча підтримка підпорядкування однієї статі іншій – шкідлива і є однією з головних перешкод на шляху до загальнолюдського удосконалення». А у 1867 році він представив у парламенті петицію на користь виборчих прав жінок. Чоловіків, які борються поряд із жінками за гендерну рівність, називають феміністами або про феміністами. Перша хвиля – це боротьба жінок за базові права – право голосу, право на освіту, успадкування власності тощо. Вважається, що перша хвиля тривала до 2 світової війни. На інтелектуальному

та ідеологічному рівнях відправний пункт наступного етапу боротьби («другої хвилі») – відома праця французької філософи ні Сімони де Бовуар «Друга стаття» (1949). Представниця екзистенціалізму, соратниця Сартра переосмислює статус жінки у різних суспільствах як «іншої» по відношенню до чоловіка. Друга хвиля фемінізму буяє розмаїттям проблематики. Вихід жінок на ринок праці, гідна оплата праці, неоплачувана домашня праця, соціальна підтримка з боку держави – далеко не все. Андреа Дворкін критикує традиції відтворення жіночої краси – починаючи від бинтування ніг у Китаї, закінчуючи сучасною косметичною індустрією. Заради вписування у норму суперфемінності, сексуальності, бажаності для чоловіків жінки готові на все, адже «мода потребує жертв». Третя хвиля – це так званий постфемінізм, певне розчарування у «старих» методах боротьби, акцент ставиться радше на питанні ідентичностей, індивідуальному супротиву, а не вписуванню у систему.

## **ПРАВА ЛЮДИНИ**

**Кондратюк Єлена,**

студентка 1 курсу, групи 21-Д

Криворізького факультету НУ «ОЮА»

Науковий керівник:

**Білошенко О. Ю.,** старший викладач

кафедри конституційного, міжнародного та приватного права

Отримавши до опрацювання тему «Права людини» я міркувала в якому напрямку побудувати доповідь, одразу схилилась до опису і роз'ясненню прав, але ж подивившись на напрацьований мною із законодавчими нормами матеріал, я зрозуміла, що тема жива і тут окрім норм закону є про що поговорити. Тому звертаю вашу увагу на свій погляд і на своє розуміння цієї теми в Україні та світі в цілому.

Основним рушієм прав та свобод є демократичне суспільство. В сучасному сьогоденні наша молода держава впевнено йде до побудови досконалого демократичного суспільства, в якому враховуватимуться права і свободи кожної людини її честь та її гідність. У школі ми вивчали минулі часи, в яких права людини повною мірою попиралися. Людина та її життя не вважалися цінністю, рабовласницький лад в західних державах, кріпосне право в царській Росії виявляли повну зневагу до самого розуміння, що таке людина. Також друга світова війна, яку на чолі з Адольфом Гітлером розпочала Нацистська Німеччина теж тягла за собою згубні наслідки для цілого людства, які хотіли реалізувати Гітлерівські генерали та сам Адольф